
JURINDEX

Indexul jurisprudenței naționale

concept, valori, misiune

Scurtă cronologie Jurindex

Jurindex- noul standard al accesului liber la hotărârile judecătorești
Adrian Neacșu în dialog cu Andrei Săvescu. Adevărul despre JURINDEX

The logo for Jurindex, featuring a stylized cluster of blue dots to the left of the word "Jurindex" in a grey, sans-serif font.

Indexul jurisprudenței naționale

INTRĂ

[Confidențialitate](#) | [Termeni de utilizare](#)

Scurtă cronologie JURINDEX

07.11.2008 Tribunalul Vrancea lansează serviciului JURINDEX, versiunea de evaluare

10.11.2008 Tribunalul Vrancea lansează JURINDEX v. 1.0. Peste 12.000 de hotărâri din perioada 2006-2008 sunt publicate în forma lor originala.

25.11.2008 îmbunătățirea designului interfeței www.jurisprudenta.org

25.11.2008 anunțarea trecerii la faza de extindere a JURINDEX; Tribunalul Vrancea lansează o ofertă către toate instanțele judecătorești prin care le pune la dispoziție tehnologia de publicare pe internet a hotărârilor pronunțate

09.02.2009 semnarea protocolului de extindere a JURINDEX la nivel național între președintele CSM, d-ul judecător Virgil ANDRIEȘ și președintele Tribunalului Vrancea, d-ul judecător Adrian NEACȘU

12.02.2009 Este publicat **Raportul intermediar al comisiei către parlamentul european si consiliu privind progresele realizate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare**. Se precizează că *„Nu este încă operațional un instrument informatic care să permită publicarea rapidă a tuturor hotărârilor.”*

5.03.2009 CSM aproba masurile necesare extinderii JURINDEX la nivelul întregului sistem judiciar

14.03.2009 Este lansat site-ul de prezentare a proiectului *JURINDEX - Extinderea publicării on-line a hotărârilor judecătorești la nivelul sistemului judiciar* (www.jurindex.ro)

04.05.2009 Este lansat JURINDEX, indexul jurisprudenței naționale, conținând hotărârile judecătorești pronunțate de 16 curți de apel în 2008, precum și noua versiune a site-ului. Sunt publicate cca 90.000 de hotărâri judecătorești.

21.05.2009 Are loc prima conferință Jurindex-indexul jurisprudenței naționale

JURINDEX, NOUL STANDARD AL ACCESULUI LIBER LA HOTĂRĂRILE JUDECĂTOREȘTI

Adrian Neacșu, manager Jurindex

PRINCIPIUL

Începutul anului 2009 a adus noutatea consacării principiului accesului liber, general și gratuit la hotărârile judecătorești. Valorile noii concepții privind accesibilitatea în practică a hotărârilor judecătorești sunt asumate explicit de autorităților publice din România, fie că este vorba de Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești ori de Consiliul Superior al Magistraturii. Mai mult, publicarea hotărârilor judecătorești pe internet constituie la acest moment o obligație asumată de statul român în contextul Mecanismului de cooperare și verificare a progreselor înregistrate după aderare în domeniul reformei justiției și a luptei împotriva corupției. Potrivit principiului accesului liber, general și gratuit la hotărârile judecătorești, cetățenii au dreptul să cunoască orice hotărâre judecătorească pronunțată de instanțele din România, indiferent de gradul lor, iar autoritățile au obligația să garanteze exercitarea acestui drept prin publicarea în mod gratuit și integral a tuturor hotărârilor judecătorești pronunțate, în forma lor originală, fără vreo altă intervenție decât eliminarea datelor cu caracter personal.

“MODELUL JURINDEX”

Tribunalul Vrancea a lansat la data de 10 noiembrie 2008 serviciul **JURINDEX** (index de jurisprudență), **prima aplicație din România care permite publicarea integrală a jurisprudenței unei instanțe**, într-o formă compatibilă cu Legea nr. 677/2001 privind protecția datelor cu caracter personal. În cadrul Tribunalul Vrancea, prin mijloace proprii, s-a reușit dezvoltarea unui anonimizator automatizat (Hotmod), care asigură prelucrarea hotărârilor judecătorești, fără a fi nevoie de dizlocarea unui personal numeros. Pe site-ul www.jurisprudenta.org au fost publicate toate hotărârile judecătorești pronunțate de Tribunalul Vrancea în perioada 2006-2008, complet anonimizate, prin eliminarea atât a numelor judecătorilor și părților, cât și a datelor cu caracter personal, inclusiv a datelor de stare civilă. Proiectul a fost înscris la ediția din 2009 a concursului Crystal Scales of Justice, acordat la nivel european pentru descoperirea și promovarea unor practici eficiente și inovative în ceea ce privește organizarea instanțelor în statele membre ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei, fiind prima participare de acest fel a unei instanțe din România.

STANDARDELE JURINDEX

Standardele promovate de serviciul Jurindex se referă pe de o parte la hotărârile judecătorești care urmează să fie facute publice, iar pe de alta parte la **forma acestora**.

1. Accesul la hotărârile judecătorești trebuie să fie integral, fără să fie limitat de instituirea unor criterii subiective de selectare a lor.

Hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele de judecată reprezintă documente de interes public prin excelență, caracterul public al activității de soluționare a litigiilor de către instanțe având o importanță majoră pentru funcționarea corectă a statului de drept. Mai mult, punerea la dispoziția publicului a tuturor documentelor produse de sistemul judiciar în exercitarea procesului de înfăptuire a justiției reprezintă un instrument fundamental pentru dezvoltarea dreptului la informare, care este un principiu de baza al democrației. Gradul de responsabilitate a sistemului judiciar pentru deciziile sale este același indiferent de nivelul instanței care emite o hotărâre judecătorească sau de faza procesuală în care are loc aceasta. Astfel fiind, publicul are dreptul de a cunoaște orice hotărâre judecătorească, orice demers aparținând unei autorități publice în vederea creșterii transparenței sistemului judiciar trebuind să privească totalitatea hotărârilor pronunțate de o instanță de judecată, altfel spus jurisprudența acesteia. Selecțiile operate în baza de date făcută publică prin interfața web a serviciului Jurindex al au fost determinate doar de limitele tehnice, aplicația ECRIS începând să fie generalizată doar din a doua jumătate a anului

2006. În afară de aceste excepții obiective însă, toate celelalte hotărâri au făcut obiectul publicării și punerii lor la dispoziția publicului.

2. Hotărârile pronunțate de o instanță judecătorească sunt documente oficiale, a căror modificare este supusă unor reguli stricte.

Odată pronunțate și comunicate în formele prescrise de lege, hotărârile judecătorești intră în circulație publică, ele devenind documente asupra cărora nu se mai poate interveni. Publicul are dreptul de a cunoaște hotărârile judecătorești pronunțate de instanțe în exercitarea atribuțiilor lor publice *exact în forma în care acestea sunt emise*, orice intervenție asupra acestora, fie prin prelucrare, fie prin rectificarea sau îndreptare, denaturând conținutul dreptului societății la informare. Responsabilitatea pentru întreg conținutul unei hotărâri judecătorești revine, în condițiile legii, judecătorului, completului și instanței care a pronunțat-o, aceasta acoperind atât elementele de fond, care țin de interpretarea și aplicarea legii, cât și elementele de formă.

Astfel fiind, Jurindex asigură publicarea hotărârilor în forma lor completă și originală, adică exact astfel cum ele au fost comunicate părților sau înregistrate și arhivate în evidențele și dosarele instanței.

3. Parțile cuprinse în hotărârile judecătorești au, în aceeași măsură în care publicul în general are dreptul la informare, dreptul de a le fi protejate datele cu caracter personal, de a fi protejate de interferențe în viața privată, precum și dreptul la demnitate individuală.

Simultan cu obligația la transparență, instanțele au și obligația de a asigura în practică exercitarea acestor drepturi pentru persoanele fizice din hotărârile pe care le dau publicității în mod organizat.

Serviciul Jurindex asigură acest lucru prin anonimizarea tuturor datelor cu caracter personal cuprinse în hotărârile publicate, precum și a datelor de identificare ale persoanelor.

În sinteză, “modelul JURINDEX” al accesului liber la hotărârile judecătorești înseamnă:

- **acces general și gratuit al publicului la totalitatea hotărârilor judecătorești;**
- **acces la forma originală și completă a hotărârilor judecătorești;**
- **protejarea datelor cu caracter personal și a datelor de identificare ale părților.**

JURINDEX – PORTALUL JURISPRUDENȚEI NAȚIONALE

În februarie 2009 între Tribunalul Vrancea și Consiliul Superior al Magistraturii s-a încheiat un protocol de colaborare, având drept scop extinderea serviciului Jurindex – index de jurisprudență la nivelul întregului sistem judiciar.

Tot în februarie 2009, publicarea pe internet a hotărârilor instanțelor judecătorești a fost trecută în cadrul principalelor direcții de acțiune ale CSM stabilite pentru anul 2009, având în vedere **Raportul interimar al Comisiei Europene din 12 februarie 2009**. La pct 4.2 al acestui document este prevăzută drept direcție principală de acțiune crearea unui portal de jurisprudență, cu acces larg pentru magistrați și pentru toate persoanele interesate, realizat în baza protocolului de colaborare dintre CSM și Tribunalul Vrancea.

Ulterior, Consiliul Superior al Magistraturii a adoptat măsurile practice necesare extinderii Jurindex la nivelul tuturor instanțelor.

Scopurile proiectului de publicare pe internet a tuturor hotărârilor judecătorești, pe măsura emiterii lor, astfel cum au fost asumate de Consiliul Superior al Magistraturii sunt:

- a) *creșterea transparenței sistemului judiciar prin asigurarea accesului integral și gratuit al publicului la jurisprudența instanțelor;*
- b) *creșterea responsabilității sistemului judiciar;*
- c) *constituirea unui mecanism de unificare a practicii judiciare și creșterii gradului de predictibilitate a acesteia.*

Generalizarea Jurindex urmează să se facă în mai multe etape.

Într-o primă etapă, cu termen de finalizare 30 aprilie 2009, hotărârile pronunțate în 2008 de cele 16 curți de apel, inclusiv cea militară, au fost centralizate la nivelul Tribunalului Vrancea, care a asigurat prelucrarea lor automată în vederea eliminării datelor cu caracter personal, iar apoi publicarea lor pe internet la adresa www.jurisprudenta.org.

Centralizarea hotărârilor curților de apel astfel cum au fost stocate în ECRIS s-a făcut prin intermediul rețelei de comunicații administrată de Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești (intranet), asigurându-se astfel și securitatea informațiilor transmise.

Rezultatul acestei etape este constituirea unei baze de date publică, portalul jurisprudenței naționale, formată din cca 90.000 de hotărâri aparținând curților de apel, pronunțate în 2008.

În a doua etapă, proiectul prevede crearea a 16 centre de prelucrare a hotărârilor judecătorești cu anonimatorul Hotmod, de unde acestea urmează să fie încărcate într-un server central care va asigura publicarea lor pe internet, pe portalul Jurindex. Fiecare centru zonal va asigura preluarea automată prin intranet și prelucrarea hotărârilor pronunțate de instanțele din circumscripția acelei curți de apel, pe măsura închiderii lor în aplicația ECRIS. Primele instanțe incluse în rețeaua de anonimizare vor fi curțile de apel, pentru hotărârile pronunțate în cursul anului 2009, urmând ca ulterior aceasta să se extindă la nivelul tribunalelor și al judecătoriilor. Termenul preconizat pentru finalizarea acestei rețele este 31.12.2010, când toate instanțele din România își vor publica după protocoale automatizate toate hotărârile pronunțate.

Volumul anual al hotărârilor încărcate în serverul și portalul Jurindex va fi de peste 1.000.000, diferența constituind-o hotărârile ce nu vor face obiectul publicării.

PREMISELE ARHITECTURII JURINDEX

Punerea în practică a principiului accesului liber al publicului la hotărârile judecătorești, astfel cum urmează să se facă la nivel național prin serviciul Jurindex, urmărește o serie de *premise*, care circumscriu cerințele și limitele dreptului publicului la informare.

Dreptul publicului la transparența instanțelor este o regulă constituțională fundamentală în România.

Potrivit art. 127 din Constituția României toate ședințele de judecată sunt publice, afara de cazurile anume prevazute de lege. Publicitatea garantează existența unui proces echitabil, se constituie într-o modalitate de responsabilizare a sistemului judiciar și în același timp oferă publicului și societății posibilitatea de a exercita un control asupra acestuia. Transparența procedurilor judiciare este un principiu fundamental constituțional menit să asigure încrederea publicului în integritatea sistemului judiciar, să responsabilizeze sistemul judiciar și să ofere o mai bună înțelegere asupra activității curente de administrare a justiției. Principiul publicității ședințelor de judecată garantează nu numai faptul că publicul are dreptul de a participa liber la o procedură în sala de judecată, dar și că toate informațiile în legătură cu o astfel de procedură, în măsura în care nu există o excepție de confidențialitate anume prevazută de lege sau regulamente, trebuie să rămână deschise accesului și controlului publicului.

O consecință directă, asumată de Jurindex, o reprezintă pe de o parte limitarea situațiilor în care o hotărâre judecătorească nu va fi publicată, iar pe de alta parte limitarea intervențiilor în hotărâri strict asupra acelor elemente absolut necesare.

Obligația de transparență aparține instanțelor ineseși.

Responsabilitatea asigurării transparenței actului de justiție aparține direct instanțelor de judecată, hotărârile judecătorești fiind documente publice produse, stocate și diseminate în exercitarea atribuțiilor lor de autoritate publică. Instanțele de judecată trebuie să aibă în permanență control, drept de supraveghere și protecție asupra hotărârilor produse și a bazelor de date în care acestea sunt stocate. Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești, ca autoritate executivă cu atribuții în ce privește asigurarea infrastructurii hardware și software a sistemului judiciar, nu poate avea responsabilități în ce privește modul de gestionare a acestor documente. Hotărârile judecătorești stocate în evidențele scriptice sau informatice ale instanțelor nu pot fi în mod legitim manipulate de o autoritate din afara puterii judecătorești, simplul fapt al accesului la ele, în forma lor originală, ridicând mari întrebări în ce privește violarea dreptului la viață privată a cetățenilor, iar în unele cazuri chiar a caracterului confidențial a unor documente. *Având în vedere că această obligație revine direct instanțelor, acestea trebuie să ia toate acele măsuri de natură să faciliteze în cele din urma accesul publicului în siguranță la hotărârile judecătorești, inclusiv cele privind standardizarea editării hotărârilor judecătorești și a folosirii datelor cu caracter personal în cuprinsul acestora.*

Dreptul cetățeanului la protecția vieții intime, familiale și private este o valoare fundamentală (art 26 Constituție).

Obligația la transparență a instanțelor, consecvență principiului constituțional al publicității procedurilor judiciare, nu înlătură obligația de a se avea în vedere protejarea drepturilor la viață privată, intimă și de securitate a persoanelor.

Avantajele accesului liber la hotărâri în contextul utilizării noilor tehnologii informaționale sunt evidente, însă în același timp prezintă unele riscuri în ce privește violarea dreptului la confidențialitate și folosirea necorespunzătoare a unor informații obținute ca urmare a unor infracțiuni informatice sau utilizare abuzivă. Metodele de protecție împotriva a astfel de atacuri și comportamente sunt furnizate de asemenea de noile tehnologii. O altă metodă eficientă ar fi de exemplu instituirea unor reguli potrivit cu care în fața instanței sunt aduse doar acele date cu caracter personal strict necesare.

În orice caz, existența unor astfel de riscuri nu poate afecta însuși dreptul publicului de acces liber la documentele publice produse de instanțe ci trebuie să fie minimizate și avute în vedere la construirea arhitecturilor rețelelor de acces public.

Jurindex respectă această premisă prin îndepărtarea din hotărâri a tuturor informațiilor ce pot duce la identificarea unei persoane.

Dreptul publicului la transparența instanțelor depășește în general dreptul la viață intimă, familială și privată.

Interesele înfăptuirii justiției constituie piatra de temelie a statului de drept. În mod direct sau indirect realizarea justiției aduce în mod legitim atingere dreptului la viață privată, permițând publicului să afle elemente ce constituie acest drept al persoanei, independent de acordul ei. Ședințele de judecată sunt de regulă deschise publicului larg, orice persoană interesată putând asista la dezbaterile purtate în fața judecătorului, indiferent de gradul lor de intimitate. De asemenea, săvârșirea unor fapte prevazute de legea penală atrage o reacție publică a organelor judiciare, culminând cu desfășurarea întregii cercetări judecătorești în ședințe la care are acces orice persoană. Informațiile despre persoanele care formulează ori împotriva cărora se formulează acțiuni în instanță sunt deja accesibile publicului larg pe internet și pot fi de asemenea aflate cu ușurință din registrele instanței, care sunt publice.

Publicitatea ședințelor de judecată include atât dreptul publicului de a fi prezent în sala de judecată cât și dreptul de a afla informațiile în legătură cu cauzele instanței de la distanță. În mod corespunzător, caracterul public al oricărei hotărâri judecătorești presupune dreptul oricărei persoane de a le accesa și de la distanță.

Conținutul noțiunii de „ședință publică” a evoluat odată cu dezvoltarea tehnologiei. „Publicul” reprezintă un concept elastic, care în condițiile tehnice actuale nu mai este limitat de spațiul fizic în care are loc ședința de judecată.

Dreptul de acces al publicului la hotărârile judecătorești ale instanțelor înseamnă atât dreptul de a o vizualiza, cât și de a obține o copie după aceasta.

Hotărârile judecătorești pronunțate de instanțele de judecată sunt documente prin excelență de interes public. Ele sunt rezultatul realizării activității de autoritate publică cu care sunt investite instanțele. În mod curent, hotărârile judecătorești se comunică părților, sunt accesibile avocaților sau reprezentanților mass media. Ele circulă într-un mod mai pronunțat ori mai puțin pronunțat public, fiind folosite fie pentru obținerea unor drepturi în fața altor autorități, fie pentru a face dovada unor anumite pretenții, fie drept model de practică judiciară, ori în scop documentar sau științific. Circulația hotărârilor judecătorești odată pronunțate de instanțe nu poate fi ingradită nici prin voința persoanelor la care se referă și cu atât mai puțin a instanței înseși. Dreptul cetățeanului de a cunoaște hotărârile judecătorești include dreptul de a obține copii după acestea, fie pe suport fizic fie în format electronic, astfel încât acest drept să fie efectiv și adaptat intereselor particulare ale persoanei.

Hotărârile judecătorești depozitate în Jurindex vor apărea sub forma unor documente text, putând fi copiate, multiplicare sau listate.

Adrian Neacsu in dialog cu Andrei Savescu. Adevarul despre JURINDEX

*interviu aparut la 23.03.2009 pe site-ul www.juridice.ro

Andrei Savescu: Stimate domnule presedinte Adrian Neacsu, sunteti initiatorul deja celebrului proiect JURINDEX - index de jurisprudenta. Va multumesc pentru amabilitatea de a furniza cateva detalii din interior pentru utilizatorii JURIDICE.ro. Ei sunt foarte exigenti, fiind vorba aproape in exclusivitate despre profesionisti ai dreptului. Sper sa ne puteti spune intregul adevar...

Adrian Neacsu: Este o oportunitate pentru mine sa va conduc cititorii in culisele JURINDEX - index de jurisprudenta. Reusita acestui proiect se bazeaza in mare masura pe sprijinul pe care l-am primit din partea profesionistilor, iar JURIDICE.ro mi-a mediat in dese randuri contactul cu acestia. Ideea de forta a JURINDEX este exact transparenta asa incat veti avea in mine un partener de discutie deschis. Pe de alta parte, sistemul judiciar sufera din pacate, printre altele, si de inabilitatea de a comunica. Ne lipsesc, atat ca sistem cat si individual, obisnuinta spunerii lucrurilor pe nume si firescul limbajului comun. Acest lucru ne priveaza in multe randuri de posibilitatea de a vorbi despre lucrurile bune care se intampla in justitie.

Andrei Savescu: Pana la sfarsitul lunii aprilie, cand proiectul ar trebui sa fie vizibil la nivel national, este mai putin timp decat de la inceputul anului 2009 pana acum. Cand a inceput de fapt JURINDEX?

Adrian Neacsu: N-am sa vorbesc despre cat de veche este dorinta de a vedea publicate la liber toate hotararile judecatoresti. E suficient sa spun ca in 2006 am crezut ca ministerul justitiei isi va propune negresit acest lucru, toate eforturile de dotare cu tehnica a instantelor trebuind sa fie urmate in mod natural de punerea lor in valoare prin dezvoltarea unor servicii si programe software orientate catre cetateni. Beneficiem din perioada aceea doar de portalul instantelor, ale carui limite le cunoastem cu totii. Ca o scurta paranteza, in vederea documentarii unui studiu am fost nevoit sa numar hotararile judecatoresti asa-zise relevante aflate la sectiunea de jurisprudenta a portalului just.ro. Dincolo de faptul ca acest lucru a presupus vreo ora de folosit asiduu butonul stang al mouse-ului, interfata neavand un counter simplu pentru a evidentia rezultatul unei cautari, am fost aproape socat de rezultate. Pe un portal unde contributori sunt toate instantele de Romania, deservit deci de sute si sute de persoane, inclusiv de judecatori obligati sa-si faca rezumatul propriilor hotarari, dupa 3 ani de existenta portalul nu a reusit sa stanga decat pana in 10.000 de intrari. Potrivit calculelor mele asta inseamna o rata a transparentei de sub 0,15% din numarul de hotarari pronuntate in aceeasi perioada.

Pentru a reveni, in calitate de manager al unui tribunal am fost de la inceput nemulțumit de lipsa de viziune in ce priveste strategiile IT derulate in justitie. Desi investitiile in tehnologie au fost majore, sistemul judiciar fiind astazi integral informatizat, acestea nu au fost folosite pentru a dezvolta instrumente si servicii moderne in folosul practic al cetatenilor. Atunci cand tehnica nu este folosita pentru a ajuta oamenii, ea devine in loc de ajutor o povara. Colegii mei judecatori si mai ales grefieri care folosesc ECRIS-ul in instante stiu prea bine bine la ce ma refer.

Dupa mai multe solutii IT dezvoltate in cadrul Tribunalului Vrancea, undeva prin august 2008, mai mult in gluma, colaboratorul meu in tot ce inseamna demersuri software, programatorul Liviu Mircea mi-a spus ca imi poate oferi un program care sa anonimzeze hotararile. I-am cerut sa nu mai vorbim de asta pana nu-mi aduce o hotarare modificata integral. Mi-a adus-o destul de repede iar apoi in 3 luni de zile, dupa o munca asidua si multe esecuri, software-ul era complet functional. Intre timp intreaga arhitectura a JURINDEX era construita, de la inceput ea fiind gandita apentru a fi extinsa la nivelul tuturor instantelor.

In noiembrie am publicat cele 12000 hotarari ale Tribunalului Vrancea pronuntate intre 2006 si 2008. E posibil ca initial sa fi parut drept o initiativa provinciala si aventuroasa. Pe cata reticenta am intalnit la autoritatile din sistemul judiciar, in primul rand la ministerul justitiei, pe atat de bine a fost primit serviciul nostru de catre publicul larg si in special de avocati. Din noiembrie 2008 pana in februarie 2009, cand a aparut raportul pe justitie al Comisiei europene am dus o lupta asidua pentru a convinge autoritatile dar si instantele de beneficiile imense pe care le poate aduce generalizarea Jurindex, mai exact a principiilor inedite pe care le promoveaza. Principiul accesului liber si

general la hotararile judecatoresti pe internet este acum recunoscut de toata lumea, inasa cand rememorez refuzurile, retinerile si neincrederea cu care initiativa noastra a fost initial privita nu pot decat sa spun ca incapatanarea nu este un defect decat pentru cei ce nu au nimic de oferit.

Andrei Savescu: Care este scopul JURINDEX?

Adrian Neacsu: Simplu spus, democratizarea accesului la hotararile judecatoresti. Generalizarea accesului la hotararilor judecatoresti, ca documente de interes public major produse de instantele de judecata in exercitarea atributiilor lor.

Pot anticipa ca JURINDEX va fi folosit pentru documentari in legatura cu practica unei anumite instante sau comparativ a mai multor instante, pentru a identifica modul de solutionare a anumitor cauze, pentru a calcula sansele de castig sau pierdere intr-o situatie juridica concreta, care deja a primit solutionari unitare la o instanta anume. Pentru avocati va fi un instrument de documentare, pentru editori o sursa gratuita, pentru sistemul judiciar va fi un stimul de crestere a calitatii hotararilor, iar pentru cetatenii neprofesionisti sansa de a afla dimensiunea reala a activitatii de infaptuire a justitiei in Romania.

In mod normal JURINDEX n-ar fi trebuit sa-si propuna sa faca hotararile judecatoresti accesibile sistemului judiciar insusi. Toate instantele din tara asta sunt legate intr-un sistem informatic, astfel incat accesul judecatorilor la hotararile judecatoresti ar trebui sa fie generalizat. Nu este asa, iar judecatorii pentru a avea acces la hotararile pronuntate de colegii lor trebuie sa achizitioneze de pe piata publicatiile existente sau sa citeasca rezumate din jurisprudenta instantelor. O astfel de informare are caracter intamplator si incomplet si poate explica in buna masura situatia actuala in ce priveste diversitatea interpretarii si aplicarii legii. Jurindex va suplini inexistentia unui mecanism central si coerent de documentare pentru judecatori.

In contextul intrarii in vigoare a viitoarelor dispozitii din codurile de procedura civila si penala referitoare la unificarea practicii judiciare, rolul JURINDEX va unul fundamental. Pur si simplu va oferi mecanismul prin intermediul caruia acele dispozitii vor putea fi aplicate in practica, ducand in mod rapid si definitiv la fixarea unor constante in pronuntarile instantelor. Va aduc aminte ca pentru sesizarea ICCJ in vederea pronuntarii unor hotarari prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept, obligatorii pentru toate instantele, este nevoie sa se identifice ca acea problema de drept nu a fost dezlegata unitar in practica instantelor. Nimic mai usor de facut acest lucru cu JURINDEX, care astfel va ridica si valul de pe dimensiunea reala a faramitarii modului de aplicare a legii prin hotararile judecatoresti.

Andrei Savescu: Deseori vorbiti de valori. Care sunt valorile JURINDEX?

Adrian Neacsu: Pana acum hotararile judecatoresti circulau partial si principala modalitate concreta de transparenta a sistemului judiciar era aceea de acum 100 de ani, adica trimiterea hotararii cu postasul la domiciliul partii pe care o privea. Abia de aici aceasta intra in circuitul public, oamenii diseminand hotararile, fie pentru a a-si invoca drepturile in fata diferitelor autoritati, fie pur si simplu pentru a le arata si altora.

Societatea are dreptul la transparenta instantelor. Dreptul acesteia la informare este pur si simplu esenta democratiei in care traim. Transparenta garanteaza existenta unor procese echitabile si acelasi timp responsabilizeaza sistemul judiciar si permite societatii sa exercite un control asupra acesteia. Toate acestea reprezinta valori general acceptate, le veti gasi in orice tratate sau documente oficiale, inasa pana acum consecintele lor directe au fost ignorate. Tocmai pentru ca cetatenii au dreptul sa fie informati, autoritatile statului sunt obligate sa le faciliteze accesul la informatiile pe care le detin. Tocmai pentru ca in Romania publicitatea sedintelor de judecata este o regula consacrata constitutional iar hotararile se pronunta intodeauna in sedinta publica, instantele au obligatia sa ia toate masurile pentru a oferi publicului accesul general si gratuit la documentele pe care le produc.

Jurindex va publica cvasi-totalitatea hotararilor pronuntate de instantele pe care le va deservi. Accesul la acestea va fi complet, neconditionat, anonim si gratuit. Hotararile vor putea fi copiate, stocate sau multiplicare. Fiecare le va utiliza in modul care corespunde cel mai bine nevoilor sale individuale.

Andrei Savescu: Cum va coexista JURINDEX cu activitățile comerciale care și propun publicarea hotărârilor?

Adrian Neacsu: Unidirecțional. În ultimii ani circulația hotărârilor judecătorești a îmbrăcat un profund caracter comercial. Au apărut multe publicații specializate pe publicarea hotărârilor judecătorești, multe culegeri de jurisprudență, de asemenea multe produse software conținând baze de date de jurisprudență. Acest fapt nu este în sine un lucru rău, dimpotrivă, însă instituțiile publice, autoritățile decizionale din justiție și instanțele judecătorești nu au voie să contribuie, nici măcar prin pasivitate, la comercializarea în scop de profit material a unor documente pentru care au deja obligația să le pună la dispoziția societății. În România este transpusă în legislația internă Directiva nr. 2003/98/CE privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, potrivit cu care reutilizarea documentelor deținute de instituțiile publice este liberă, în condiții de deplină gratuitate și egalitate pentru toți utilizatorii potențiali de pe piață. Înțelegerile privind acordarea unui drept de exclusivitate pentru reutilizarea documentelor produse de instituțiile publice sunt interzise. Altfel spus, instanțele nu pot oferi acces la hotărârile lor doar anumitor investitori, ci trebuie să facă acest lucru în mod transparent și public pentru toată lumea. E o regulă europeană de bun simț de altfel, nu poți ajuta o societate comercială să facă profit punându-i la dispoziție în exclusivitate documentele pentru care ești plătit din bani publici ca să le produci. Jurindex va realiza obligația instanțelor de a pune la dispoziția publicului hotărârile judecătorești publice, într-o formă care facilitează preluarea și diseminarea lor. Hotărârile judecătorești nu sunt protejate de drepturi de autor. Așa cum se spune într-un celebru manifest al mișcării mondiale de acces la informația juridică (declarația de la Montreal, 1992), aceasta face parte din patrimoniul umanității. Așa cum nu poți imbutelia aerul și să-l vinzi, la fel nu poți pune între coperti hotărârile judecătorești din ECRIS și să le scoti pe piață.

Andrei Savescu: A fost un gest îndrăznet să inițieți proiectul JURINDEX. Sunteți președintele Tribunalului Vrancea, o instanță din provincie. Aceasta împrejurare a fost un avantaj sau un dezavantaj pentru punerea în practică a ideii?

Adrian Neacsu: Este greu de evaluat. În calitate de președinte am orientat managementul Tribunalului Vrancea pentru deschidere către public și dezvoltarea unor servicii care să îmbunătățească relația dintre acesta și instanță. Și în acest moment, de exemplu, pagina web a tribunalului, www.tribunalulvrancea.ro, oferă servicii net superioare și un acces la informații utile mai complet și rapid. De asemenea, Jurindex rămâne la bază un serviciu public dezvoltat pentru Tribunalul Vrancea și pentru uzul justitiabililor și avocaților deserviți de această instanță. Ceea ce se întâmplă acum nu este decât extinderea acestui serviciu la nivelul întregului sistem judiciar, aceasta implicând desigur dezvoltarea și îmbunătățirea lui radicală. Ca președinte de instanță am putut însă în mod categoric să-mi asum decizia de a da drumul serviciului în noiembrie 2008, fără să depind de alți decidenți și de alte circuite birocratice. Fără acest model deja funcțional ar fi fost probabil infinit mai greu să conving asupra fezabilității sistemului de publicare a hotărârilor. Faptul că în perioada de lobby și convingere a autorităților că transparența instanțelor poate fi o realitate în România am putut arăta un model funcțional și public a contat extrem de mult. În orice caz, în lipsa funcționării publice a serviciului Jurindex la nivelul Tribunalului Vrancea raportul de monitorizare pe justiție din februarie 2009 al Comisiei europene ar fi arătat cu siguranță altfel. Referirea la lipsa unui sistem informatic național care să asigure publicarea imediată a tuturor hotărârilor judecătorești ar fi lipsit cu siguranță.

Pe de altă parte, sistemul judiciar este mai ierarhizat și centralizat decât pare. Inițiativele locale sunt descurajate, autonomia decizională a instanțelor este limitată, iar sentimentul că ești neglijat și dat deoparte doar fiindcă provi din provincie este mare. Din punctul asta de vedere Focsani este mai departe de București decât pare pe hartă.

Andrei Savescu: Nu este prea devreme? Care este trendul în Europa, în lume? JURINDEX este un proiect inovator sau este o defrisare doar pentru România? Este ceva nou sau o aliniere la restul lumii?

Adrian Neacsu: Marea problemă a sistemului judiciar românesc din momentul de față este lipsa de viziune. Lipsesc gândirea strategică, orientarea spre viitor, lipsesc politicile și programele publice coerente, care să aibă la bază realitățile momentului și aspirațiile pentru un viitor apropiat sau îndepărtat. De fapt, nu este greu să facem o descriere a cum vrem să arate sistemul asta într-un interval anume, de ce servicii vrem să oferim cetățenilor, ce îmbunătățiri trebuie să facem, unde vrem să ajungem. Administrarea instanțelor se face doar din inerție, iar președinții sunt lipsiți

de orice instrumente pentru dezvoltarea serviciilor oferite de instanțele lor. În acest context, JURINDEX reprezintă de fapt o sincronizare cu mișcarea europeană de deschidere a accesului publicului la informație legală. Există o strategie europeană în domeniul e-justiției și un document cadru adoptat în 2008. Modelele de asigurare a accesului la hotărârile instanțelor în Europa sunt diversificate, neexistând încă un standard general acceptat, aflat în plină construcție. În Italia, de pildă, s-a mers pe varianta asigurării accesului la hotărârile judecătorești doar avocaților și profesioniștilor, într-un sistem informatic național, ca un serviciu plătit. În alte țări europene este garantat accesul la jurisprudența instanței sau instanțelor supreme și doar selectiv la celelalte instanțe, sau doar ca inițiative locale. În majoritatea sistemelor de drept însă, iar aici amintiți Belgia, Finlanda, Franța sau Germania, accesul este asigurat similar cu ceea ce propunem noi, adică la o formă neoficială a hotărârilor judecătorești, rezultată ca urmare a anonimizării partilor în vederea conformității cu legislația europeană în ce privește protecția datelor cu caracter personal. Cum spuneam, nu există un standard unic european, fundamentat în mod direct pe dreptul fundamental al societății la informare. Sper să avem inteligența de a contribui noi înșine la construirea și consolidarea acestui standard și să nu ne postăm, cum am tot obișnuit, doar ca simpli executanți ai regulilor stabilite de alții.

Totuși, JURINDEX se revendică în mod direct, prin valorile pe care le proclamă, de la ceea ce este cunoscut drept Mișcarea pentru accesul liber la informație juridică (Free Acces to Law Movement), de care am amintit mai devreme, fondată de mai multe institute de informare juridică din lume încă din 1992. Declarația proclamată la Montreal în 1992 a stabilit filosofia accesului liber la informație juridică. Îmi face plăcere să citez câteva din principiile enunțate atunci și care definesc de altfel cel mai bine ceea ce încercăm să facem cu Jurindex. În primul rând, pentru prima dată s-a proclamat că informația de natură juridică din toate țările constituie parte din patrimoniul comun al umanității, iar optimizarea accesului la acest tip de informație garantează îndeplinirea justiției și funcționarea statului de drept. În al doilea rând, informația de natură juridică este o proprietate digitală colectivă și trebuie să fie disponibilă pentru toți în mod complet gratuit. În sfârșit, instituțiile statului care produc astfel de informații, adică Parlamentele și guvernele pentru legislație și instanțele judecătorești pentru hotărârile, au obligația să le pună la dispoziție în vederea publicării.

Andrei Savescu: Ați găsit suport din partea MJ?

Adrian Neacsu: Înainte de a răspunde deschid o scurtă paranteză. Toată strategia de informatizare a sistemului judiciar este coordonată de Ministerul Justiției. Am spus cu fiecare ocazie că fără efortul teribil, inclusiv din punct de vedere financiar, de tehnologizare a instanțelor, acum nu puteam vorbi de Jurindex. Cu toate acestea este nefiresc ca instanțele înseși, judecătorii sau chiar CSM-ul să nu poată avea un cuvânt de spus atunci când este vorba de implementarea noilor tehnologii în activitatea curentă. Instanțele își cunosc cel mai bine nevoile, ca să nu mai spun că doar ele pot aprecia conformitatea unui produs software cu specificul activității lor sau cu practicile obișnuite de lucru. Consider că continuarea acestei suficiențe a ministerului va duce în cele din urmă la denaturarea scopurilor pentru care se apelează la tehnologia modernă, creșterea eficienței și a calității, ori chiar la un blocaj.

Ministerul Justiției și-a spus punctul de vedere oficial în legătură cu JURINDEX printr-un comunicat de presă emis chiar a doua zi după întâlnirea mea cu un grup de specialiști constituit prin decizia d-lui ministru Predoiu. Mai exact, ministerul a anunțat atunci că în primul trimestru al anului 2009 portalul instanțelor, <http://portal.just.ro/>, va intra, iar acum citez, „într-un nou stadiu de dezvoltare”, principalul element de noutate constând în publicarea integrală și automată a tuturor hotărârilor judecătorești în forma lor integrală. Așa am aflat că JURINDEX se află la „concuranță” cu un alt program, derulat prin fonduri Phare. Ca un bun cunoscător atât a strategiei de informatizare a sistemului judiciar adoptată de MJ, cât și a caietelor de licitații pe diferitele programe derulate, am înțeles ceea ce trebuia să înțeleg, iar parteneriatul pe care îl propuneam a trebuit să-l caut în altă parte.

Andrei Savescu: Dar din partea CSM? În momentul de față știu că extinderea Jurindex se realizează printr-un parteneriat cu CSM, care consideră publicarea hotărârilor judecătorești pe internet drept direcție principală de acțiune pentru anul 2009. Cum a fost la început?

Adrian Neacsu: Din fericire, Consiliul Superior al Magistraturii a înțeles imediat beneficiile sistemului pe care îl propuneam și a sprijinit de la început Jurindex. Mai întâi a modificat regulamentul de ordine interioară a instanțelor, introducând obligația publicării jurisprudenței în mod integral. Apoi, prin diferite mesaje publice a încurajat

instanțele să adopte modelul lansat la Vrancea. Poate cel mai fervent susținător al Jurindex și adept al extinderii lui rapide a fost d-ul judecător Virgil Andreies, chiar înainte de a fi ales președinte. Va aduce aminte că în chiar planul său de management în vederea alegerii ca președinte d-ul judecător Andreis a cuprins drept direcție principală de acțiune a CSM publicarea integrală a jurisprudenței instanțelor pe internet. Evoluția ulterioară o cunoașteți, iar faptul că acum vorbim de termene scurte pentru operationalizarea la nivel național se datorează implicării clare a CSM.

Însă sprijin am găsit și în alta parte și nu vreau să pierd ocazia de a menționa acest lucru. Cel mai mult m-a bucurat reacția acelor instanțe care, cu mult înainte de încheierea protocolului de extindere cu CSM, și-au manifestat intenția de a-și publica alături de Tribunalul Vrancea jurisprudența, cum ar fi de pildă Curtea de Apel Timișoara. Apoi, a fost UNJR, al cărei sprijin, ca asociație profesională a judecătorilor, a însemnat mult.

Andrei Savescu: Așadar jurisprudența tuturor instanțelor va fi accesibilă online, gratuit, pentru oricine. Dar în România încă nu este accesibil gratuit Monitorul Oficial. Justiția o ia înaintea Legiuitorului?

Adrian Neacsu: Aici răspunsul vi-l dau singur. Ce pot eu să spun este că principiile de care vorbeam mai sus când am amintit de declarația de la Montreal, accesibilitate generală și gratuită, se aplică în aceeași măsură legilor, ori poate în primul rând lor. De aceea este important ca Jurindex să se manifeste nu numai ca un serviciu software anume ci și ca o nouă filosofie a accesului la informația de natură juridică produsă de instituții finanțate din bani publici. Cazul monitorului oficial nu este singular. În România există în momentul de față obligația legală a publicării tuturor hotărârilor judecătorești emise în procedura insolvenței, alături de celelalte acte procedurale. Accesul la Buletinul Procedurilor de Insolvență și implicit la aceste hotărâri judecătorești se face contra cost, tarifele fiind stabilite chiar printr-o hotărâre de guvern.

Andrei Savescu: Pe site-ul www.jurindex.ro, ce semnificație are imaginea tânărului cu laptopul pe genunchiul drept?

Adrian Neacsu: Aș vrea să cred că acea imagine vorbește despre dinamismul, proșpetimea și optimismul echipei care lucrează la Jurindex. În rest, folosiți-vă imaginația. Poate un tânăr avocat consultând jurisprudența unei instanțe online pe Jurindex?

Andrei Savescu: Va mulțumesc foarte mult, și sper să fiți în continuare la fel ca și până acum. Va doresc mult succes!

Adrian Neacsu: Eu va mulțumesc.